

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ

Стаття розкриває внутрішні та зовнішні чинники, що визначають потреби, інтереси і мотиви включення дітей в активну фізкультурно-оздоровчу діяльність. На основі теоретичного аналізу визначено основні аспекти, умови та принципи організації фізкультурно-оздоровчої діяльності школярів.

Ключові слова: фізична культура особистості, здоров'я, фізкультурно-оздоровча діяльність, школярі, умови, принципи, здоровий спосіб життя.

Актуальність. Залучення дітей до фізичної культури - важлива складова у формуванні здорового способу життя, що є однією з актуальних соціально-педагогічних проблем. Реалізація цього завдання повинна розглядатися з двоєдиної позиції - як особистісно-значуща і як суспільно необхідна.

Численні дані науки і практики свідчать про те, що фізкультурно-спортивна діяльність ще не стала для дітей нагальною потребою, не перетворилася на особистісний інтерес.

Протягом останніх років можна відзначити посилення уваги педагогів до питань збереження та розвитку здоров'я школярів. Активне впровадження різних за змістом здоров'язберігаючих технологій у діяльність загальноосвітніх шкіл призводить до накопичення досвіду роботи в даному напрямку.

У процесі фізичного виховання забезпечується відповідний рівень життєво важливих рухових навичок та необхідних фізичних якостей: сили, витривалості, швидкості, спритності та ін., що дозволяє швидше і краще освоювати нові професії, опановувати складні технічні вправи, більш інтенсивно і якісно працювати. Регулярні заняття певними видами спорту та фізичними вправами, правильне їх використання в режимі навчання сприяють удосконаленню низки необхідних якостей; розвитку - активного сприйняття інформації, спостережливості, пам'яті, уваги, глибини мислення, зорової та

слухової пам'яті, сенсомоторних реакцій та ін. (Б. Ашмарин, Н. Бальсевич, М. Віленський, Н. Зімкін, Л. Лубишева, Л. Матвєєв, А. Новиков, В. Озеров, Г. Соловйов, В. Ульянов та ін.).

Всі вищезазначене реалізується лише за умови наукової організації навчальної діяльності учнів, залученні їх до активної самостійної роботи, самоосвіти і фізичного самовдосконалення.

Тим часом аналіз наукової літератури та вивчення практичного досвіду показав, що в науково-теоретичному плані педагогічне стимулювання фізкультурно-оздоровчої роботи учнів знаходиться в постійному розвитку і вдосконалення.

Потреба в дослідженні такої спрямованості визначається вимогами системи освіти до прояву у дітей належного ступеня працездатності, активності, продуктивності в навчальній діяльності та низьким рівнем їх фізичної культури, здорового способу життя і здоров'я в цілому;

Мета дослідження – проаналізувати основні аспекти організації фізкультурно-оздоровчої діяльності школярів.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати стан дослідження проблеми в педагогічній теорії та виховній практиці.

2. Визначити основні аспекти, умови та принципи організації фізкультурно-оздоровчої діяльності зі школярами.

Результати дослідження.

Формування у школярів ціннісного ставлення до здоров'я в фізкультурно-оздоровчої діяльності - це педагогічно організований процес, який передбачає створення умов для інтеріоризації школярем значущості здоров'я та здорового способу життя, здійснюваної шляхом комплексного впливу на емоційну, когнітивну і практико-дієву сфери особистості в процесі окультуреної рухової активності дитини [3].

Розроблені на сьогоднішній день основні складові фізичної культури особистості визначають спрямованість і зміст її основних завдань:

1. Формування знань зі здорового способу життя, фізичної культури та спорту;

2. Формування мотиваційно-ціннісних орієнтацій, позитивного ставлення до фізичної культури, установок на здоровий спосіб життя, фізичне самовдосконалення, потреб в регулярних заняттях фізичними вправами, спортом;

3. Фізична досконалість - як життєздатність особистості в цілому, що визначає стан її загальної працездатності, активності в навчальній і позанавчальній діяльності [4].

Отже, фізична культура особистості включає три основні складові: мотиваційно-ціннісні орієнтації (знання, мотиви, інтереси, установки, переконання, потреби), фізична досконалість (рухові вміння, рухові навички, фізичний розвиток, фізична підготовленість), фізкультурно-спортивна діяльність (пізнавальна, пропагандистська, педагогічна, суддівська, організаторська, профорієнтаційна та ін.).

Дані складові легко екстраполюються взагалі на фізичну культуру особистості і характеризують рівень фізкультурної освіченості.

Відповідно до вище зазначеного, фізична культура особистості є складним системним утворенням. Всі представлені в ній елементи мають тісний взаємозв'язок, доповнюють і обумовлюють один одного. Знання та інтелектуальні здібності визначають обізнаність особистості, ієрархію її оцінок, цінностей і результатів діяльності; мотиви характеризують спрямованість особистості, стимулюють і мобілізують її на прояв активності у сфері фізичної культури; ціннісні орієнтації виражають сукупність відносин особистості до фізичної культури в житті, професійної та творчої активної діяльності; потреби є головною спонукальною силою поведінки особистості у сфері фізичної культури; фізична досконалість передбачає такий рівень здоров'я, фізичного розвитку, психофізичних і фізичних можливостей особистості, які складають фундамент її активної, соціально значущої, фізкультурно-спортивної діяльності та життєдіяльності в цілому; соціально-духовні цінності визначають

загальнокультурний і специфічний розвиток культури особистості; фізкультурно-спортивна діяльність відображає ціннісні орієнтації і потреби, характеризує фізкультурну активність [1, 4].

Формування ціннісного ставлення до здоров'я можливо в такий фізкультурно-оздоровчої діяльності, яка заснована на внутрішній мотивації школяра. Сфера фізкультурно-оздоровчої діяльності повинна відповідати змісту і спрямованості інтересів школяра [3].

Різноманітність видів фізкультурно-оздоровчої діяльності представлено, з одного боку, наявністю різних за змістом роботи об'єднань фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості, з іншого боку, наявністю багаторівневих програм фізкультурно-оздоровчої діяльності, диференційованих за станом здоров'я і підготовленість школярів.

Існують внутрішні та зовнішні чинники, що визначають потреби, інтереси і мотиви включення дітей в активну фізкультурно-оздоровчу діяльність.

Рівень фізичного розвитку, стану здоров'я, ціннісні орієнтації, потреби і мотиви, особливості спрямованості особистості складають коло внутрішніх, індивідуальних чинників; характер розумової праці, рівень матеріальної забезпеченості, вільний час, засоби масової інформації, умови для практичних занять різними видами фізичної культури становлять сферу зовнішніх чинників, що роблять істотний вплив на фізичну культуру школярів [2].

Ці чинники значною мірою впливають на організацію фізкультурно-оздоровчої роботи, створюють можливість розширити фізкультурну діяльність як за змістом, так і за формами роботи.

Педагоги, беручи участь у процесі фізкультурно-спортивної діяльності, повинні чітко бачити головну перспективу – формування відповідальної, суспільно активної позиції особистості, яка має навички здорового способу життя та систематичних занять фізичною культурою та спортом. Така перспектива досягається шляхом цілеспрямованого й послідовного здійснення комплексного підходу до фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Особливості інформування школяра про цінність здоров'я та необхідність

занять фізичною культурою та спортом в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності виражаються в таких аспектах:

- в домінуванні прийомів дозованого включення інформації в різні форми рухової активності школяра над спеціальними інформаційними формами занять;

- в перевазі наочно-дієвих і наочно-образних форм передачі інформації про цінності здоров'я;

- у забезпеченні тісного зв'язку отриманої інформації з власним досвідом дитини, отриманим у процесі рухової активності.

Відповідно, основні завдання фізкультурно-оздоровчої діяльності можуть бути реалізовані за певних умов, до яких відносять:

- стимулювання й підтримка спортивної ініціативи дітей різної спрямованості та масштабності;

- участь у різних формах фізкультурно-оздоровчої діяльності;

- виділення в межах фізкультурно-оздоровчої діяльності провідних ідей формування та розвитку активної життєвої позиції учасників;

- створення умов реалізації спортивних ініціатив, ідей і задумів у практичній діяльності;

- використання критеріїв, що дозволяють реально оцінювати рівень досяжності і значущості запланованих ініціативних дій [2, 4].

Здійснення вікового підходу в фізкультурно-оздоровчій діяльності з дітьми як цілеспрямованого процесу формування їх особистісної фізичної культури, що відповідає психологічному стану дітей певного віку та тенденціям їхнього розвитку, потребує побудови системи даної роботи за наступними принципами:

- знання вікових закономірностей розвитку дитини;

- відповідність поставлених задач віковим, індивідуальним особливостям дитини та колективу в цілому;

- ретельний вибір методів та форм фізкультурно-оздоровчої роботи;

- постійне врахування змін, що відбуваються в розвитку дитини;

– аналіз результатів фізкультурно-спортивної діяльності та постановка нових завдань [1, 4].

Створення педагогічних умов для прийняття школярем значущості здоров'я та здорового способу життя сприяє збереженню і розвитку здоров'я особистості і неприйнятті саморуїнних моделей поведінки.

Висновки. Фізкультурно-оздоровча діяльність - це особливий вид суспільно корисної діяльності, спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я людини, її фізичний розвиток і самовдосконалення, формування установки на здоровий спосіб життя.

Педагогічними умовами формування ціннісного ставлення до здоров'я у школярів в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності виступають різноманітність змісту та організаційних форм; інформаційна та емоційна насиченість фізкультурно-оздоровчої діяльності; редукція привласнених школярем норм і стереотипів поведінки, заснованих на цінності здоров'я.

Отже, зміна світоглядної платформи дітей в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності в значній мірі визначає стійку активність і усвідомлений інтерес до самостійних занять фізичними вправами, формування культури здорового способу життя, духовно-моральної досконалості та, в цілому, сприяє повної самореалізації.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Арєф'єв В.Г. Фізична культура в школі: [навч. посіб. для закл. освіт.] / В.Г. Арєф'єв, Г.А. Єдинак. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. – 384 с.

2. Волков Л.В. Физическое воспитание учащихся / Л.В. Волков. – К.: Радянська школа, 1988. – С.101-114.

3. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра: [навч.-метод. посіб.] / За ред. Є.В. Белкіної. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 192 с.

4. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б.М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 248 с.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ ФИЗКУЛЬТУРНО-
ОЗДОРОВИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

Статья раскрывает внутренние и внешние факторы, определяющие потребности, интересы и мотивы включения детей в активную физкультурно-оздоровительную деятельность. На основе теоретического анализа определены основные аспекты, условия и принципы организации физкультурно-оздоровительной деятельности школьников.

Ключевые слова: физическая культура личности, здоровья, физкультурно-оздоровительная деятельность, школьники, условия, принципы, здоровый образ жизни.

Koltsova O.S.

PEDAGOGICAL ASPECTS OF FITNESS ORGANIZATION OF
SCHOOLBOYS

The article reveals the internal and external factors that determine the needs, interests and motivations inclusion of children in active sports and recreational activities. Based on the theoretical analysis of the main aspects of the terms and principles of sports and recreation activities schoolchildren.

Key words: physical culture personality, health, sports and recreational activities, students, provided the principles of healthy lifestyle.